

Sygn. akt I C 1227/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 03 lutego 2017 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny

Przewodniczący: Sędzia Sądu Rejonowego Dorota Słowik

Protokolant Dagmara Wróbel

po rozpoznaniu w dniu 24 stycznia 2017 r. w Tczewie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P.

przeciwko C. K. (1)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego C. K. (1) na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. kwotę 12.345,94 zł. (dwanaście tysięcy trzysta czterdzieści pięć złotych dziewięćdziesiąt cztery grosze) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 26 marca 2015 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty,
2. zasądza od pozwanego C. K. (1) na rzecz pozwanego (...) Spółki Akcyjnej z siedzibą w P. kwotę 3.035 zł. (trzy tysiące trzydzieści pięć złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sygnatura akt I C 1227/15

UZASADNIENIE

Powódka (...) S.A. z siedzibą w P. wnosil o zasądzenie od pozwanego C. K. (2) kwoty 12.345,94 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia następnego po dniu wniesienia pozwu oraz kosztami procesu, w tym kosztami zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu powódka wskazała, że w dniu 27 marca 2013 r. zawarła z pozwanym umowę współpracy, zgodnie z którą pozwany zobowiązał się m.in. do pozyskiwania klientów dla powódki, natomiast powódka zobowiązała się do wypłacenia pozwanemu prowizji za zawarcie z klientem umowy. Pozwany wybrał przy tym formę prowizji kredytowanej, w której wynagrodzenie było mu wypłacane z góry, już po zawarciu przez pozyskanego przez pozwanego klienta umowy finansowej ze spółką partnerską powoda, natomiast w razie rozwiązania umowy z klientem, na pozwanym spoczywał obowiązek zwrotu prowizji w części odpowiadającej okresowi, jaki pozostał klientowi do całkowitego wykonania umowy. Nadto powódka zatrzymywała 30% prowizji (tzw. rezerwę storno) tytułem sumy gwarancyjnej. Rezerwa ta była wypłacana pozwanemu po całkowitym wykonaniu umowy finansowej przez klienta, a gdyby to nie nastąpiło, nie była wypłacana. Powódka podkreśliła, że dochodzi zwrotu części (po uwzględnieniu wzajemnych rozliczeń) prowizji wypłaconych pozwanemu z tytułu pozyskania klientów, którzy zawarli umowy finansowe nr (...), (...), (...), (...), (...), (...), (...). Powódka podnosiła, że klienci, którzy zawarli wspomniane umowy, odstąpili od nich po opłaceniu pojedynczych składek opłacenia jakiejkolwiek składki, a pozwany mimo wezwania do zapłaty, nie uregulował należności. W wyniku wzajemnych rozliczeń finansowych w myśl art. 15 umowy kwota zadłużenia pozwanego dochodzona przez powódkę niniejszym pozwem wyniosła 12.345,94 zł. Powódka pismem z

dnia 2 września 2014 r. zawiadomiła pozwanego o stanie rozliczeń i wezwała go do zapłaty zaległości. W odpowiedzi na pismo pozwany wniósł o wskazanie podstawy prawnej roszczenia. Powódka wskazała, iż roszczenie wynika z umowy z dnia 27 marca 2013 r., zgodnie z którą pozwany wybrał sposób wypłaty wynagrodzenia prowizyjnego z góry. Pozwany do dnia wniesienia pozwu uchylał się od zapłacenia dochodzonej pozewem kwoty.

Pozwany C. K. (2) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu.

Pozwany nie przeczył że zawarł z powódką umowę z dnia 27 marca 2013 r., jednakże podnosił, iż umowę tę zawarł jako konsument, nie rozumiejąc do końca jej treści, a także przyjętych na siebie zobowiązań. Umowa została zawarta na wzorcu narzuconym pozwanemu przez powódkę. Powódka przedstawiała umowę jako formalność, która miała być podstawą wypłaty wynagrodzenia za sprzedany produkt finansowy, pozwany nie znał jednak szczegółowych zasad wynagradzania, jego wysokości i sposobu zapłaty. Pozwany nie miał żadnego wpływu na treść umowy z dnia 27 marca 2013 r.

Pozwany zawarł kilka umów finansowych przede wszystkim na rzecz swoich rodziców, pozwany otrzymał od powódki cztery przelewy, załączone do pozwu, nie rozumiał jednak sposobu wyliczenia przez powoda kwot wynagrodzeń. Po pewnym czasie okazało się, że produkty finansowe sprzedane przez powódkę są bardzo drogie i członkowie rodziny pozwanego nie byli w stanie opłacić składek.

W sposób dorozumiany powódka i pozwany zakończyli dalszą współpracę po około pół roku od zawarcia umowy. Po około roku od zakończenia współpracy pozwany otrzymał od powódki zawiadomienie o stanie rozliczeń, do którego załączone było wyliczenie kwoty do zwrotu. Pozwany nie rozumiał tego wyliczenia. Pozwany był przekonany, że otrzymał wynagrodzenie za doprowadzenie do zawarcia umów finansowych, wywiązał się z umowy. Pozwany wskazał, że skoro wywiązał się z umowy zawartej z powódką w dniu 27 marca 2013 r., zostało mu wypłacone należne wynagrodzenie.

Zarzucił, że umowa łącząca strony nie była umową agencyjną, zatem jej postanowienia regulujące zwrot prowizji nie mogą być oceniane w oparciu o art. 7617 k.c., dotyczący zwrotu tzw. prowizji del credere. Zdaniem pozwanego, postanowienia o sposobie rozliczania umowy zlecenia w sposób zastrzeżony dla umowy agencyjnej, zawartej z pozwanym jako konsumentem są niedozwolone.

Należne na pozwanego zobowiązania są abuzywne, nie uzgodnione indywidualnie i kształtujące jego obowiązki sprzecznie z dobrymi obyczajami, przewidując dalszą odpowiedzialności pozwanego niż przedsiębiorcy agenta z umowy agencyjnej. Postanowienia umowne niedozwolone nie mogą być zatem podstawą dochodzenia roszczenia przez powoda.

Nadto pozwany podniósł zarzut przedawnienia roszczenia w oparciu o art. 751 pkt 1 k.c.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 27 marca 2013 r. powódka (...) Spółka akcyjna z siedzibą w P. zawarła z pozwanym C. K. (2) umowę numer (...), zgodnie z którą pozwany zobowiązał się do współpracy z powódką, która miała polegać na pozyskiwaniu dla powódki klientów. Powódka zobowiązała się zaś do wypłaty wynagrodzenia w formie prowizji za zawarcie z klientem umowy finansowej. W myśl § 10 ww. umowy współpracownikowi przysługuje od P. wynagrodzenie w formie prowizji w wysokości i na zasadach określonych w nn. umowie, z tym zastrzeżeniem, że szczegółowe zasady naliczania prowizji określają Zbiory Z. P. w szczególności Tabela Prowizyjna i Instrukcja Prowizyjna, stanowiące integralną część niniejszej umowy. Współpracownik uzyskuje roszczenie o wypłatę prowizji jeżeli w związku z prawidłowym i należytych wykonywaniem obowiązków wynikających z niniejszej umowy zostanie zawarta z klientem umowa finansowa należąca do świadczonych przez P. usług pośrednictwa., objętą aktualnym Planem Produktów. Zgodnie z § 11 ust. 1 strony zgodnie postanowiły że w przypadku zawarcia z klientem umowy finansowej której warunki przewidują że klient P. będzie wykonywał swoje świadczenie częściami Współpracownik nabywa prawo do prowizji w miarę wykonywania tej umowy. Współpracownik może jednak w formie pisemnego oświadczenia złożonego P.

przed wypłatą pierwszej należnej mu prowizji zdecydować o tym, że prowizja zostanie mu wypłacona od wszystkich świadczeń pieniężnych, które klient P. zobowiązany jest spełnić przez pierwszych dwanaście miesięcy trwania umowy (prowizja kredytowana z góry). Wybrana przez współpracownika forma wypłaty prowizji z zastrzeżeniem § 12 będzie miała wówczas zastosowanie do wszystkich umów zawartych z klientami P. pozyskanymi przez współpracownika, a spółką partnerską (prowizja od inkasa) – ust 2 § 11 umowy.

W myśl § 13 ust. 1 umowy w przypadku gdy współpracownik na warunkach określonych w § 11 ust. 2 powyżej zdecyduje się na wypłatę prowizji kredytowanej z góry strony zgodnie postanowiły, że P. przysługuje prawo do zatrzymania tytułem kwoty gwarancyjnej (rezerwa storno) 30 % wysokości prowizji kredytowanej z góry z zastrzeżeniem postanowień Instrukcji Prowizyjnej.

Stosownie do treści § 14 umowy strony zgodnie postanowiły, iż jeżeli współpracownik zdecyduje się na wypłatę prowizji kredytowanej z góry w przypadku rozwiązania umowy finansowej zawartej pomiędzy klientem P. a spółką partnerską przed upływem okresu zatrzymania bez względu na przyczynę, współpracownik zobowiązuje się do zwrotu na rzecz P. wypłaconej wcześniej prowizji w części wysokości określonej szczegółowo z Instrukcji Prowizyjnej z uwzględnieniem odprowadzonej uprzednio za wyżej wymienioną umowę R. Storno. Jeżeli instrukcja nie stanowi inaczej prowizja do zwrotu stanowi proporcjonalny udział nieopłaconych przez klienta świadczeń pieniężnych w Okresie Zatrzymania w prowizji naliczonej za daną umowę finansową. Prowizja zwrócona od współpracownika za daną umowę finansową może jednak zostać ponownie wypłacona w przypadku, gdy współpracownik doprowadzi do wznowienia tej umowy na warunkach w niej określonych, zgodnie z instrukcją prowizyjną.

Pozwany C. K. (2) oświadczył, iż w chwili zawarcia umowy otrzymał i zapoznał się z treścią Zbiorów Z. P. oraz wyraził zgodę na zawarte w nich postanowienia (§ 5).

27 marca 2013 r. C. K. (2) złożył oświadczenie, w którym wskazał, iż wybiera formę wypłaty prowizji kredytowanej z góry. Nadto oświadczył, iż znane są mu konsekwencje związane z wybraną formą wypłaty prowizji, w szczególności zrozumiałe są dla niego zapisy § 11, 12, 13 i 14 Umowy nr (...) zawartej między nim a powódką (...) Spółką akcyjną z siedzibą w P. dnia 27 marca 2013 r.

C. K. (2) brał udział w dwudniowych szkoleniach realizowanych przez powódkę (...) Spółkę akcyjną z siedzibą w P.. Motywem zawarcia przez C. K. (2) umowy o współpracy z powódką był motyw finansowy. Pozwany zawarł umowę z powódką dobrowolnie, nie zapoznał się szczegółowo z treścią umowy.

/dowód: umowa z dnia 27.03.2013 r. – k. 17 - 20; oświadczenie z dnia 27.03.2013 r. – k. 21; zeznania pozwanego C. K. (2) złożone w charakterze strony – 00:01:59 – 00:39:33 – k. 409 – 410/.

C. K. (2) przyczynił się do zawarcia umowy nr (...) między A. K. a (...) S.A. – Spółką partnerską powódki. Pozwanemu naliczono z tego tytułu prowizję w kwocie 265,68 zł., prowizja została pomniejszona z tytułu rozliczeń prowizyjnych, co dało kwotę 185,98 zł., która została przekazana na konto pozwanego w dniu 16 sierpnia 2013 r. Po dokonaniu przez A. K. zapłaty jednej raty umowa uległa zakończeniu w dniu 20 lutego 2013 r.

/dowód: pismo z dnia 20 lutego 2015 r. – k. 28 akt, zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29, załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30, wyciąg z rachunku bankowego – k. 22-25/.

Wskutek działania pozwanego została zawarta umowa nr (...) pomiędzy (...) A. K. a ubezpieczycielem (...) Towarzystwa (...) S.A. Z tytułu zawarcia tej umowy C. K. (2) została naliczona prowizja z góry w łącznej wysokości 10.800 zł., umniejszona odpowiednio z tytułu rozliczeń prowizyjnych na polisie dając kwotę 7560 zł. Przelew nastąpił w dniu 16 sierpnia 2013 r. Po dokonaniu przez A. K. zapłaty jednej raty umowa uległa zakończeniu w dniu 8 października 2013 r.

/dowód: zestawienie umów zawartych wskutek działania pozwanego C. K. (2) – k. 26 -27 akt; zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29; załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30; załącznik nr 2 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 31 wyciąg z rachunku bankowego – k. 22 -25/.

Umowa nr (...) została zawarta pomiędzy A. J. a ubezpieczycielem (...) Towarzystwa (...) S.A. Z tytułu zawarcia tej umowy C. K. (2) została naliczona prowizja z góry w łącznej wysokości 445,20 zł. z tytułu doprowadzenia do zawarcia tej umowy finansowej pozwanemu została naliczona również naliczona rezerwa storno w wysokości 127,20 zł.

Opłaconych zostało sześć składek na polisie, po czym zaprzestano uiszczania dalszych składek i umowa uległa zakończeniu. Rozliczenia z tytułu prowizji dokonano w lipcu 2013 r.

/dowód: zestawienie umów zawartych wskutek działania pozwanego C. K. (2) – k. 26 -27 akt; zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29; załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30; załącznik nr 2 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 31 wyciąg z rachunku bankowego – k. 22-25/.

Umowa nr (...) została zawarta pomiędzy T. R. a ubezpieczycielem (...) Towarzystwa (...) S.A. Z tytułu zawarcia tej umowy C. K. (2) została naliczona prowizja z góry w łącznej wysokości 890,40 zł. z tytułu doprowadzenia do zawarcia tej umowy finansowej pozwanemu została naliczona również naliczona rezerwa storno w wysokości 623,28 zł. Klient opłacił jedną składkę na polisie, po czym zaprzestano uiszczania dalszych składek. Umowa finansowa uległa zakończeniu. Rozliczenia z tytułu prowizji dokonano w lipcu 2013 r.

/dowód: zestawienie umów zawartych wskutek działania pozwanego C. K. (2) – k. 26 -27 akt; zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29; załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30; załącznik nr 2 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 31 wyciąg z rachunku bankowego – k. 22-25/.

Umowa nr (...) została zawarta pomiędzy S. G. a ubezpieczycielem (...) Towarzystwa (...) S.A. Z tytułu zawarcia tej umowy C. K. (2) została naliczona prowizja z góry w łącznej wysokości 890,40 zł., umniejszona odpowiednio z tytułu rozliczeń prowizyjnych na polisie dając kwotę 623,28 zł. Klient opłacił jedną składkę na polisie, po czym zaprzestano uiszczania dalszych składek. Umowa finansowa uległa zakończeniu. Rozliczenia z tytułu prowizji dokonano w sierpniu 2013 r.

/dowód: zestawienie umów zawartych wskutek działania pozwanego C. K. (2) – k. 26 -27 akt; zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29; załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30; załącznik nr 2 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 31 wyciąg z rachunku bankowego – k. 22-25/.

Umowa nr (...) została zawarta pomiędzy S. G. a ubezpieczycielem (...) Towarzystwa (...) S.A. Z tytułu zawarcia tej umowy C. K. (2) została naliczona prowizja z góry w łącznej wysokości 2671,20 zł., umniejszona odpowiednio z tytułu rozliczeń prowizyjnych na polisie dając kwotę 1869,84 zł. Klient opłacił jedną składkę na polisie, po czym zaprzestano uiszczania dalszych składek. Umowa finansowa uległa zakończeniu. Rozliczenia z tytułu prowizji dokonano we wrześniu 2013 r.

/dowód: zestawienie umów zawartych wskutek działania pozwanego C. K. (2) – k. 26 -27 akt; zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29; załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30; załącznik nr 2 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 31 wyciąg z rachunku bankowego – k. 22-25/.

Umowa nr (...) została zawarta pomiędzy E. K. a ubezpieczycielem (...) Towarzystwa (...) S.A. Z tytułu zawarcia tej umowy C. K. (2) została naliczona prowizja z góry w łącznej wysokości 2160 zł., umniejszona odpowiednio z tytułu rozliczeń prowizyjnych na polisie dając kwotę 1512 zł. Klient uiścił siedem składek po czym zaprzestał ich uiszczania, umowa finansowa uległa zakończeniu. Rozliczenia z tytułu prowizji dokonano we wrześniu 2013 r.

/dowód: zestawienie umów zawartych wskutek działania pozwanego C. K. (2) – k. 26 -27 akt; zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29; załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30; załącznik nr 2 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 31 wyciąg z rachunku bankowego – k. 22-25/.

Umowa nr (...) została zawarta pomiędzy A. K. a ubezpieczycielem (...) Towarzystwa (...) S.A. Z tytułu zawarcia tej umowy C. K. (2) została naliczona prowizja z góry w łącznej wysokości 2160 zł., umniejszona odpowiednio z tytułu rozliczeń prowizyjnych na polisie dając kwotę 1512 zł. Klient uiścił siedem składek po czym zaprzestał ich uiszczania, umowa finansowa uległa zakończeniu. Rozliczenia z tytułu prowizji dokonano we wrześniu 2013 r.

/dowód: zestawienie umów zawartych wskutek działania pozwanego C. K. (2) – k. 26 -27 akt; zawiadomienie o stanie rozliczeń z dnia 2 września 2014 r. – k. 29; załącznik nr 1 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 30; załącznik nr 2 do zawiadomienia o stanie rozliczeń – k. 31 wyciąg z rachunku bankowego – k. 22-25/.

W dniu 15 maja 2013 r. pozwany otrzymał przelew na kwotę 3274,36 zł.

W dniu 15 lipca 2013 r. pozwany otrzymał przelew na kwotę 4980,68 zł.

W dniu 16 sierpnia 2013 r. na konto pozwanego C. K. (2) została przekazana kwota 7251,02 zł.

W dniu 16 września 2013 r. na konto pozwanego C. K. (2) została przekazana kwota 741,04 zł.

/dowód: wyciąg z rachunku bankowego – k. 22 - 25; załącznik 1, 2 i 3 do zawiadomienia o stanie rozliczeń z dnia 02.09.2014 r. – k. 30-33/.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie wymienionych w treści uzasadnienia kserokopii dokumentów prywatnych oraz zeznań złożonych przez pozwanego w charakterze strony. W ocenie Sądu nie było żadnych podstaw, by kwestionować prawdziwość i autentyczność przedstawionych przez strony powodową kserokopii dokumentów, tym bardziej, iż żadna ze stron nie kwestionowała autentyczności złożonych do akt dokumentów.

Sąd dokonał oceny dowodów zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów, na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału dowodowego. Sąd mając na uwadze cechy indywidualne i okoliczności obiektywne uznał za wiarygodne zeznania złożone przez pozwanego w charakterze strony. Pozwany potwierdził fakt zawarcia umowy z powódką, potwierdził, że to on złożył podpis pod oświadczeniem, co do sposobu wypłaty prowizji z dnia 27 marca 2013 r. Pozwany potwierdził także, że doprowadził do zawarcia kilku umów finansowanych i otrzymał określone kwoty prowizji, choć ich wysokości nie potrafił precyzyjnie określić. Pozwany nie zaprzeczał także, że osoby, z którymi zawarł umowy zaprzestały uiszczania składek. W ocenie Sądu wnioszek o przesłuchanie w charakterze świadka E. K. nie zasługiwał na uwzględnienie. Okoliczności, na które miała zeznawać świadek – zakupu produktu finansowego były między stronami bezsporne.

W ocenie Sądu roszczenie powódki zasługiwało na uwzględnienie.

Zasadnicze znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy ma kwalifikacja umowy z dnia 27 marca 2013 r. oraz określenie, które z przepisów mają do niej zastosowanie w szczególności w co do okresu przedawnienia roszczenia.

Nie ulega wątpliwości Sądu, że umowa zawarta przez strony nie była umową agencji uregulowaną w art. 758-7649 k.c. Przez umowę agencyjną przyjmujący zlecenie (agent) zobowiązuje się, w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa, do stałego pośredniczenia, za wynagrodzeniem, przy zawieraniu z klientami umów na rzecz dającego zlecenie przedsiębiorcy albo do zawierania ich w jego imieniu (art. 758 § 1 k.c.). Do zawierania umów w imieniu dającego zlecenie oraz do odbierania dla niego oświadczeń agent jest uprawniony tylko wtedy, gdy ma do tego umocowanie (art. 758 § 2 k.c.). Umowa agencji jest obustronnie profesjonalna, gdyż zarówno dający zlecenie, jak i agent winien być przedsiębiorcą. Kwalifikację umowy z 27 marca 2013 r. jako umowy agencji wyklucza już zatem fakt, że pozwany nie

prowadził działalności gospodarczej. Ponadto pozwany jako współpracownik, nie pośredniczył w zawieraniu umów na rzecz powoda, tylko na rzecz jego spółek partnerskich, tj. ubezpieczycieli, banków i funduszy inwestycyjnych, których oferty miał za zadanie przedstawiać klientom powód wraz z odpowiednim doradztwem w tym zakresie. Skoro umowa zawarta przez strony nie była umową agencji, przepisy art. 758-7649 k.c. nie mogły do niej znaleźć zastosowania wprost.

Nie budzi jednak wątpliwości, że przedmiot umowy z 27 marca 2013 r. był zbliżony do umowy agencyjnej. Pozwany jako współpracownik zobowiązał się bowiem do pozyskiwania dla powoda klientów zainteresowanych usługami pośrednictwa oraz sprawowania stałego nadzoru nad umowami finansowymi zawieranymi z klientami, zaś powódka zobowiązała się do zapłaty wynagrodzenia, zależnego od zawarcia umów finansowych przez klientów. Pozwany nie był zatem zobowiązany do dokonywania czynności prawnych na rzecz powoda, tylko do czynności faktycznych, polegających na informowaniu klientów o ofercie spółek partnerskich powoda i nakłanianiu ich do zawarcia umów, obejmujących produkty finansowe i ubezpieczeniowe tychże partnerów. Z tych względów zdaniem Sądu nie można umowy tej kwalifikować jako umowy zlecenia (art. 751 k.c.). Charakter tych czynności jest zasadniczo zbieżny z agencją w jej typie pośredniczym. Agencja pośrednicza polega na tym, że agent zobowiązuje się za wynagrodzeniem i w zakresie działalności swego przedsiębiorstwa do stałego pośredniczenia przy zawieraniu umów z klientami na rzecz dającego zlecenie przedsiębiorcy. Czynności agenta-pośrednika składające się na pośredniczenie obejmują przede wszystkim czynności faktyczne, które poprzedzają zawarcie umowy i mają do zawarcia umowy doprowadzić. Zadaniem agenta jest podejmowanie na rzecz dającego zlecenie działań, które polegają na wyszukiwaniu klientów, kojarzeniu interesów stron, udzielaniu informacji o zasadach, na jakich dający zlecenie zawiera umowy z klientami, ewentualnie przedstawianiu próbek oferowanych przez niego towarów. Jego zadaniem jest również zachęcanie potencjalnych klientów do zawarcia umowy z dającym zlecenie, a także gromadzenie o nich informacji, ewentualnie sprawdzanie stanu ich wypłacalności. Agent-pośrednik uczestniczy również w czynnościach, które mają doprowadzić do zawarcia umowy, a więc w negocjacjach prowadzonych przez strony, może przekazywać oferty dającego zlecenie czy też zbierać oferty potencjalnych klientów (por. L. Ogiegło (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. II, 2004, s. 394; T. Wiśniewski (w:) G. Bieniek, Komentarz, t. II, 2006, s. 421).

Konkludując, w ocenie Sądu umowa z 27 marca 2013 r. była umową o świadczenie usług pośrednictwa - zbliżoną do umowy agencyjnej.

Zgodnie z art. 750 k.c., do umów o świadczenie usług, które nie są uregulowane innymi przepisami, stosuje się odpowiednio przepisy o zleceniu, a *contrario* wykluczone jest zatem stosowanie przepisów o zleceniu do umów nazwanych (regulowanych przepisami). Nie znajdują one również zastosowania do umów nienazwanych, ale bardzo zbliżonych do umów nazwanych. W takich przypadkach należy bowiem raczej rozważyć stosowanie w drodze analogii przepisów regulujących dany rodzaj umowy nazwanej, do której umowa nieuregulowana jest najbardziej zbliżona (por. W. Czachórski, *Zobowiązania*, 1999, s. 434; Z. Radwański, J. Panowicz-Lipska, *Zobowiązania*, 2008, s. 156). W przypadku umów mieszanych, przepis art. 750 k.c. znajduje zastosowanie w zakresie, w jakim umowa dotyczy świadczenia usług, nieuregulowanych innymi przepisami, albo do których nie znajdują zastosowania w drodze analogii przepisy odnoszące się do którejkolwiek umowy nazwanej, mającej za przedmiot świadczenie usług (por. K. Kopaczyńska-Pieczniak, *Komentarz do art. 750 k.c.*, teza 5, LEX). W doktrynie wskazuje się, że przykładem umowy, do której art. 750 k.c. może mieć zastosowanie, jest m.in. umowa o pośrednictwo, chyba że jej konstrukcja uzasadnia zastosowanie w drodze analogii przepisów o agencji (por. K. Kopaczyńska-Pieczniak, *op. cit.*, teza 6). Jeżeli bowiem umowa łącząca strony jest odmianą umowy o pośrednictwo, to do niej znajdują odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu cywilnego o umowie agencyjnej (por. wyrok SN z 15 listopada 2004 r., IV CK 199/04, LEX nr 197657). Przepisy o zleceniu mogą być zatem stosowane na zasadzie art. 750 k.c. do nienazwanych umów o świadczenie usług tylko w wypadku braku podstaw do analogicznego stosowania do nich przepisów normujących umowy nazwane (por. uzasadnienie wyroku SN z 28 października 1999 r., II CKN 530/98, OSP 2000, z. 7-8, poz. 118, z glosą E. Rott-Pietrzyk).

Umowa z 27 marca 2013 r. była zdaniem Sądu umową nienazwaną o świadczenie usług pośrednictwa, do której należy w pierwszym rzędzie odpowiednio stosować przepisy o umowie agencyjnej a dopiero w przypadku braku

takich stosownych przepisów bądź niemożności ich analogicznego stosowania zastosowanie znajdują przepisy o umowie zlecenia. Zgodnie z art. 758¹ § 1 i 2 k.c. jeżeli sposób wynagrodzenia nie został w umowie określony, agentowi należy się prowizja. Prowizją jest wynagrodzenie, którego wysokość zależy od liczby lub wartości zawartych umów. W myśl zaś art. 7613 § 1 k.c., w braku odmiennego postanowienia umowy agencyjnej agent nabywa prawo do prowizji z chwilą, w której dający zlecenie powinien był, zgodnie z umową z klientem, spełnić świadczenie albo faktycznie je spełnił, albo też swoje świadczenie spełnił klient. Jednakże strony nie mogą umówić się, że agent nabywa prawo do prowizji później niż w chwili, w której klient spełnił świadczenie albo powinien był je spełnić, gdyby dający zlecenie spełnił świadczenie. Według § 2 art. 7613 k.c., jeżeli umowa zawarta pomiędzy dającym zlecenie i klientem ma być wykonywana częściami, agent nabywa prawo do prowizji w miarę wykonywania tej umowy.

Treść łączącej powoda z pozwanym umowy wskazuje, że strony przyjęły zbliżoną regulację do § 2 art. 7613 k.c., z tą tylko różnicą, że pozwany otrzymywał całość prowizji (umniejszonej o opisaną R. Storno), która była wypłacana z góry, z tym zastrzeżeniem, że w przypadku rozwiązania umowy z klientem (np. wypowiedzenia z uwagi na brak płatności składki lub odstąpienia klienta od umowy) pozwany zobowiązany był do zwrotu prowizji w proporcjonalnej części odpowiadającej niewykonanej przez klienta umowie (§ 14 umowy). Nie sposób zatem mówić o niezgodności regulacji praw i obowiązków z zasadami współżycia społecznego, skoro tożsama regulacja znajduje aksjologiczną podstawę w przepisach prawa - w tym w art. 7613 § 2 k.c.

Z treści zawartej umowy wynikało, iż wskutek zawarcia umowy finansowej pozwanemu należała się prowizja w całości, pomniejszona o rezerwę storno w wysokości 30% prowizji. Rezerwę tę należało traktować jako swoistą kaucję gwarancyjną, która miała na celu zabezpieczenie interesów powoda na wypadek, gdyby zaistniały trudności w zwrocie prowizji w sytuacji, gdy umowa z klientem powoda została rozwiązana. Pozwany mógł co prawda swobodnie rozporządzać otrzymaną prowizją, przeznaczając ją na dowolny cel, jednakże powinien liczyć się z koniecznością jej zwrotu w razie rozwiązania umowy z pozyskanym klientem. W przypadku zakończenia umowy z klientem odpadała bowiem podstawa do otrzymania prowizji i pozwany był zobowiązany do jej zwrotu. Nie ma zatem wątpliwości co do tego, że wypłacona pozwanemu prowizja była ostatecznym wynagrodzeniem, pomniejszonym tylko o sumę gwarancyjną (tzw. rezerwę storno).

Należy mieć na uwadze, że pozwany nie kwestionował, że klienci powoda A. K., A. J., T. R., S. G., E. K. opłaciwszy jedną lub najwyżej siedem składek rezygnowali z zawartych umów. Nie kwestionował też, że otrzymał od powoda prowizje za pozyskanie tych klientów i doprowadzenie do zawarcia przez nich umów ze spółkami partnerskimi powoda. Nie kwestionował też wyliczenia kwoty należnej powodowi tytułem zwrotu prowizji w związku z odstąpieniem klientów od zawartych umów. Pozwalało to uznać fakty przytoczone w tym zakresie przez powoda za bezsporne i nie wymagające dowodu (art. 229 k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c.).

Skoro bezspornie ww. klienci powoda odstąpili od umów ubezpieczenia, zaktualizował się przewidziany w § 14 ust. 1 umowy z 27 marca 2013 r. obowiązek pozwanego zwrotu na rzecz powoda wypłaconej wcześniej prowizji kredytowanej.

Wbrew stanowisku pozwanego roszczenie powoda nie uległo przedawnieniu. W ocenie Sądu dla określenia terminu przedawnienia roszczenia o zwrot prowizji kredytowanej z góry nie znajduje bowiem zastosowania art. 751 pkt 1 k.c., tylko art. 118 k.c., zgodnie z którym jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziesięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej - trzy lata. Jak wskazano powyżej, umowa z 27 marca 2013 r. jest umową nienazwaną o świadczenie usług pośrednictwa, do której odpowiednie zastosowanie znajdują przepisy k.c. o umowie agencyjnej. Nie ma jednak podstaw do stosowania do określania terminu przedawnienia roszczenia o zwrot prowizji, wypłaconej na podstawie tej umowy, art. 751 § 1 k.c. (na podstawie odesłania z art. 750 k.c.). Skoro bowiem umowa łącząca strony jest odmianą umowy o pośrednictwo, to do niej znajdują odpowiednie zastosowanie nie przepisy o zleceniu, tylko przepisy art. 758-7649 k.c. o agencji. Te zaś nie przewidują szczególnego terminu przedawnienia roszczeń wynikających z umowy agencyjnej. Nadto zdaniem Sądu roszczenie powoda o zwrot prowizji, co do której podstawa wypłaty odpadła w związku z odstąpieniem pozyskanego przez pozwanego klienta od umowy finansowej nie jest żadnym z roszczeń

wymienionych w art. 751 pkt 1 k.c. Nie jest „roszczeniem o wynagrodzenie za spełnione czynności”, tylko o zwrot tego wynagrodzenia w związku ze zmianą okoliczności faktycznych. Nie jest też roszczeniem o „zwrot poniesionych wydatków”. Wreszcie też, nie jest „roszczeniem z tytułu zaliczek przysługujących osobom, które stale lub w zakresie działalności przedsiębiorstwa trudnią się czynnościami danego rodzaju”, już choćby z tego względu, że wynagrodzenie wypłacone pozwanemu nie było zaliczką, o czym była już mowa.

Konkludując, skoro przedawnienia roszczeń z umowy pośrednictwa nie regulują przepisy art. 758-7649 k.c. i brak jest podstaw do zastosowania art. 751 pkt 1 k.c., to zastosowanie znajduje art. 118 k.c. in fine, przewidujący 3-letni termin przedawnienia roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 25 marca 2015 r., tymczasem sama umowa stron nawiązująca stosunek pośrednictwa została zawarta w dniu 27 marca 2013 r., stąd oczywistym jest, że 3-letni termin przedawnienia roszczeń o zwrot prowizji, wynikających z tej umowy, nie upłynął. Roszczenie powoda nie uległo zatem przedawnieniu.

W ocenie Sądu postanowienie § 14 ust. 1 umowy z 27 marca 2013 r., zastrzegające powodowi prawo do domagania się zwrotu prowizji na wypadek rozwiązania umowy finansowej z klientem, nie było żądaniem zwrotu prowizji del credere, co podnosił pozwany. Strony umowy pośrednictwa w ramach swobody umów mogły uregulować kwestię wynagrodzenia pozwanego w ten właśnie sposób. Strony nie zastrzegły dla pozwanego tzw. prowizji del credere. Zgodnie z art. 7617 § 1 k.c., w umowie agencyjnej zawartej w formie pisemnej można zastrzec, że agent za odrębnym wynagrodzeniem (prowizja del credere), w uzgodnionym zakresie, odpowiada za wykonanie zobowiązania przez klienta. Jeżeli umowa nie stanowi inaczej, agent odpowiada za to, że klient spełni świadczenie. W razie niezachowania formy pisemnej poczytuje się umowę agencyjną za zawartą bez tego zastrzeżenia. Po pierwsze, umowa stron nie była umową agencji, więc przepis ten w ogóle nie znajdował zastosowania. Po drugie, prowizja del credere jest odrębnym wynagrodzeniem, tymczasem z umowy z 27 marca 2013 r. wynika, że należna powodowi prowizja była zwykłym wynagrodzeniem za pozyskanie klienta, a nie osobnym wynagrodzeniem, obok wynagrodzenia podstawowego, za ponoszenie odpowiedzialności za zobowiązanie klienta. Po trzecie, strony nie przewidziały, że pozwany odpowiada za zobowiązanie klienta, tylko uzgodniły, że w razie rozwiązania umowy z klientem, wypłacona pozwanemu z góry prowizja, będzie w odpowiedniej części podlegała zwrotowi, co jest w pełni zrozumiałe, skoro zasadą jest, że jeżeli umowa zawarta pomiędzy dającym zlecenie i klientem ma być wykonywana częściami, agent nabywa prawo do prowizji w miarę wykonywania tej umowy (art. 7613 § 2 k.c.). Postanowienia § 14 umowy z 27 marca 2013 r. mieszczą się zatem w granicach swobody kontraktowej stron (art. 3531 k.c.).

Skoro zatem pozwany wskutek zawarcia umowy z dnia 27 marca 2013 r. nie przyjął na siebie odpowiedzialności za to że klient spełni świadczenie, nie można w ogóle rozważać, czy taki zapis umowy powinien zostać uznany za niedozwolony. Jak bowiem wskazano powyżej pozwany takiej odpowiedzialności gwarancyjnej za wykonanie zobowiązania przez klienta powódki na siebie nie przyjął, z treści umowy wynika, jedynie, że wypłacone z góry wynagrodzenie będzie podlegało zwrotowi w całości, bądź części w przypadku rozwiązania umowy z klientem. Wskazać należy, że gdyby pozwany nie wybrał opcji wypłaty prowizji z góry kwestia zwrotu tej prowizji w ogóle by nie powstała, bowiem wynagrodzenie – prowizja była pozwanemu płacona w miarę wykonywania umowy przez klienta. Należy mieć na uwadze, że pozwany miał wybór, co do sposobu wypłaty prowizji częściami w miarę wykonywania umowy finansowej przez klienta (§ 11 ust. 1 umowy), bądź prowizji kredytowanej z góry (§ 11 ust. 2 umowy). Pozwany dokonał wyboru określonego sposobu wypłaty prowizji, musiał się zatem liczyć z koniecznością ewentualnego zwrotu tej prowizji w przypadku rozwiązania umów z klientami.

Zdaniem Sądu wskutek okoliczności, o których mowa powyżej, samego zastrzeżenia zwrotu prowizji wypłaconej z góry nie można także uznać za niedozwolone w myśl przepisu art. 3853 pkt 4 i 21 k.c. Przepis art. 3853 pkt 21 k.c. wskazuje, iż w razie wątpliwości uważa się, że niedozwolonymi postanowieniami umownymi są te, które w szczególności uzależniają odpowiedzialność kontrahenta konsumenta od wykonania zobowiązań przez osoby, za pośrednictwem których kontrahent konsumenta zawiera umowę lub przy których pomocy wykonuje swoje zobowiązanie, albo uzależniają tę odpowiedzialność od spełnienia przez konsumenta nadmiernie uciążliwych formalności. Jak wskazano powyżej pozwany nie był odpowiedzialny za wykonanie zobowiązania przez osoby trzecie, co więcej pozwany zobowiązanie swe wykonał, bo doprowadził do zawarcia określonej umowy. Jedynie wynagrodzenie za podjęte

czynności było uzależnione od kontynuowania tejże umowy. Stąd z pewnością przepis ten nie może mieć zastosowania w przedmiotowej sprawie. Pozwany wskazał także na istnienie w umowie postanowień, z którymi nie miał możliwości zapoznania się przed jej zawarciem (pkt 4 art. 3853 k.c.). Wskazać należy, że pozwany będąc słuchany w charakterze strony podał, iż nie zapoznał się z treścią umowy, którą podpisał. Nie można zatem przyjąć, że pozwany nie miał możliwości zapoznania się z postanowieniami umowy, ale że z powodu własnego niedbalstwa zaniechał tego. Pozwany wskazał wprost, że „nie zapoznał się szczegółowo z umową” (k. 409v). Należy mieć także na uwadze, że pozwany uczestniczył najpierw w szkoleniu organizowanym przez powódkę, stąd należy przyjąć, że nie dość, że miał możliwość zapoznania się z treścią umowy, to jeszcze miał sposobność dokładnego dowiedzenia się jak współpraca z powódką ma wyglądać, w tym także w zakresie wypłaty wynagrodzenia. Zgodnie z art. 3851 § 1 k.c. postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nieuzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny. W ocenie Sądu nie można w realiach przedmiotowej sprawy przyjąć, że prawa i obowiązki pozwanego ukształtowane zostały w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, bądź rażąco naruszają jego interesy. Pozwany za zawarcie określonej umowy miał otrzymywać wynagrodzenie w formie prowizji, która zgodnie z jego oświadczeniem miała być płatna z góry. W przypadku jednak rozwiązania umowy z klientem zobowiązany był do zwrotu prowizji wypłaconej mu z góry. Jak wskazano powyżej pozwany miał możliwość wyboru wypłaty wynagrodzenia częściami w miarę wykonywania umowy przez klienta, z której to opcji nie skorzystał. Nie można przyjąć, że narusza dobre obyczaje, czy prowadzi do rażącego pokrzywdzenia pozwanego takie sformułowanie zasad wypłaty wynagrodzenia, które powoduje, że współpracownik powódki otrzymuje wynagrodzenie jedynie w takiej części, w jakiej wykonał swoje obowiązki.

W tym stanie rzeczy, skoro klienci powoda A. K., A. J., T. R., S. G., E. K. odstąpili od umów finansowych opłaciwszy jedynie kilka składek, pozwany zgodnie z § 14 ust. 1 umowy z 27 marca 2013 r. jest zobowiązany do zwrotu na rzecz powoda wypłaconej wcześniej prowizji kredytowanej, której pozostała kwota (po uwzględnieniu innych rozliczeń stron) nie była sporna.

Mając na uwadze powyższe, Sąd na mocy art. 354 § 1 k.c. oraz art. 758-7649 k.c. stosowanych odpowiednio orzekł jak w punkcie 1 sentencji.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c., zgodnie z którym jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. Jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe (art. 481 § 2 k.c.).

Zgodnie z art. 455 k.c. jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony, ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. W niniejszej sprawie w § 16 umowy łączonej strony wskazano, iż w przypadku rozwiązania umowy zarówno przez P. jak i współpracownika istnieje lub powstaje w późniejszym czasie saldo rozliczeń jest należne w szczególności w zakresie wzajemnych rozliczeń z tytułu R. S. i Zwrotu Prowizji. Powódka wystąpiła do pozwanego o zwrot wypłaconej z góry prowizji przed wystąpieniem na drogę sądową, co potwierdził pozwany w odpowiedzi na pozew, nie ulega zatem wątpliwości, iż roszczenie zasądzenia odsetek od daty wniesienia pozwu jest uzasadnione.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na mocy art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 108 § 1 k.p.c. i zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu obciążył nimi pozwanego. Na koszty te składała się opłata od pozwu w kwocie 618 zł, opłata od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł. oraz koszty zastępstwa procesowego w kwocie 2400 zł.

Wysokość tych kosztów Sąd ustalił w oparciu o § 2 ust. 1, § 3 ust. 1, § 6 pkt. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

ZARZĄDZENIE

- 1 1. odnotować w kontrolce uzasadnień;
- 2 2. odpis wyroku wraz z odpisem uzasadnienia doręczyć pozwanemu;
- 3 3. przedłożyć z wpływem apelacji lub po 30 dniach z z.p.o.

T., dnia 24 lutego 2017 r.